

2. Ващенко Г. Завдання національного виховання української молоді / Григорій Ващенко // [Твори] / Григорій Ващенко. – К., 2003. – [Т. 5]: Хвороби в галузі національної пам'яті. – С. 170–176.

3. Ващенко Г. Виховний ідеал: підручник для педагогів, виховників, молоді і батьків : Т. 1 / Г. Ващенко. – Полтава : Полтавський вісник, 1994. – 191 с.

4. Петренко Л. М. Сутність національного виховання за спадщиною Г. Ващенка / Л. М. Петренко // Збірник наукових праць викладачів, аспірантів, магістрантів і студентів фізико – математичного факультету / ПНПУ імені В. Г. Короленка; редкол.: Ю. Д. Москаленко (голов. ред.) та ін. – Полтава : Астроя, 2017. – С.302 – 304.

Дар'я Антоненко

ПОГЛЯДИ ГРИГОРІЯ ВАЩЕНКА НА ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ

Українська школа ХХІ століття взяла за основу тенденцію впевненого руху вперед через кардинальні зміни і реформування. Так, у новій Державній національній програмі "Освіта" підкреслюється, що одним із головних шляхів поліпшення виховання підрастаючого покоління є наповнення змісту виховання культурно-історичним надбанням українського народу. В сучасних умовах розвитку українського суспільства, перебудови всієї системи освіти і культури особливе значення набуває гуманізація і демократизація навчання й виховання молоді. Саме гуманізація і демократизація у свою чергу потребують розв'язання проблеми естетичного розвитку, зокрема й школярів. Формування та розвиток естетичних почуттів підрастаючого покоління займає особливе місце в структурі естетичного виховання.

Григорій Ващенко – видатний український педагог, професор, психолог, яскрава постать української національної свідомої інтелігенції, яку спіткала трагічна доля жити і вмерти в еміграції. Але незважаючи ні на що, його педагогічна спадщина була, є і буде актуальною ще багато років.

Метою нашої публікації є характеристика поглядів Григорія Ващенка на естетичне виховання підрастаючого покоління.

Відомо, що Григорій Ващенко на початку ХХ ст. учительовав в різних гімназіях в Україні, в Грузії, і весь набутий великий педагогічний досвід він використовував в часи творення Української держави в 1917-1920 рр., організуючи учительські курси і школи та проводячи просвітницьку роботу серед населення Полтавщини. З 1927 року Григорій Ващенко стає професором Полтавського Педагогічного інституту. Його наукова праця "Загальні методи навчання" служила підручником для педагогічних інститутів в Україні (цікава доля у цієї праці: в 30-х роках вона була вилучена з ужитку і знищена, щоб знову відродитися в Україні вже у 1997 році). Емігрувавши в Німеччину Григорій Ващенко очолив кафедру педагогіки в Українському Вільному Університеті, а також став ректором Української Богословської Академії в Мюнхені. І чи не найбільше своєї праці вклав професор Григорій Ващенко у справу національного виховання української молоді в умовах діаспори.

Аналізуючи розвиток української духовності від найдавніших часів до сучасних, Григорій Ващенко будує "Виховний Ідеал", що відповідає природним, психічним властивостям української людини. Він вважав, що виховний ідеал повинен подаватися не в готовій формі, і він має супроводжуватися виховною працею педагога під впливом середовища, яке виховує. Професор вказує на ті засоби і методи, які належить застосувати, щоб у результаті виховної праці «осягнути ідеальну людину-українця, громадянина, у якого життєвою метою буде служіння Богові і Україні» [1, с. 183].

Розглянемо завдання української школи щодо будови виховного ідеалу на засадах гармонійного розвитку людини. Григорій Ващенко вказує на 4 основні завдання : інтелектуальне, естетичне, фізичне і морально-релігійне.

Гармонійність педагог розуміє не як розвиток усіх властивостей людини до однакового рівня, а як "певну цілісність, при якій кожна здібність посідає в особі те чи інше місце у зв'язку з роллю її в нашому житті і діяльності" [1, с. 183]. Людину можна визнати за гармонійно розвиненою лише за тієї умови, коли якась властивість її посідає центральне місце в її психічному житті і відіграє роль стрижня, навколо якого органічно об'єднуються.

"Українці з давніх-давен виявляють великі природні естетичні здібності, – підкреслює Григорій Ващенко. – І тому завдання школи розвивати до найвищої міри те, чим наділила природа наших дітей" [1, с. 184]. В педагогічному і психологічному аспектах естетичне виховання, за Ващенко, можна розглядати як естетичне (мистецьке) сприймання і естетичну творчість.

Естетика побуту – передбачає розвивати чепурність в житлі, одязі, уміння прикрасити приміщення і таке інше. Школа повинна прищепити дітям любов і розуміння краси природи. Людина яка відірвана від природи, не може жити повним життям, адже саме краса природи є джерелом найчистіших наших радощів.

Щодо творів мистецтва, то саме школа має виробити у дітей гарний естетичний смак. А це, крім культури естетичного сприймання, вимагає ще й певної культури інтелекту. Школа має розвивати творчі, мистецькі здібності дітей. При цьому розвивати не тільки талановитих, обдарованих дітей, що за певних умов виховання можуть дати нашому народові чудові твори в якій-небудь галузі мистецтва, але й розвивати мистецькі здібності у дітей, які не обдаровані якимись мистецькими талантами.

Григорій Ващенко зазначає, що "без естетичного виховання людина не може бути повновартісною". Але проблема естетичного виховання дуже широка і складна.

Таким чином, естетичне виховання в аспекті виховання мистецького мислення має два завдання: виховувати художній смак і розуміння краси і розвивати творчі мистецькі здібності учнів. Як зазначає Григорій Ващенко, художній смак може бути вузький і широкий, примітивний і висококультурний, здоровий і хворобливий. І саме школа має виховати смак і розуміння краси у всіх її формах і видах. Завдання естетичного виховання в процесі навчання розвинути творчі здібності в галузі мистецтва. Та виховання творчих здібностей не мусить обмежуватися тільки тим, що учневі дають завдання, яке він виконує без належного керівництва. Треба, керуючись досвідом великих майстрів, ввести дитину в усі моменти творчості, такі, як вибір теми, збирання матеріалу, фіксація його. Необхідно також допомогти учням оволодіти технікою мистецтва в вузькому розумінні цього слова. Цього школа досягає на годинах співів, малювання, музики і літератури. У мистецькому вихованні, як і в усій педагогічній роботі, потрібна послідовність змісту, відповідність методів виховання до вікових властивостей дітей. Мистецьке виховання як елемент навчання важливе не тільки саме по собі, а й тим, що воно активізує навчальний процес в цілому. Воно робить його цікавішим, внаслідок чого діти починають вчитися більш охоче, а то й із захопленням. Оцінюючи вагомий внесок Григорія Ващенка у розвиток педагогічної думки, можна стверджувати, що його творчість набуває особливої ваги в умовах трансформації національної системи освіти на гуманістичних засадах.

Список використаної літератури

1. Ващенко Григорій Виховний ідеал. – Полтава: Полтавський вісник, 1994. - 190с.
2. Петренко Л. М. Ідеї естетичного виховання у творчій спадщині Г. Ващенка / Л. Петренко // Актуальні проблеми розвитку сучасної науки: Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції. – Полтава: Полтавський літератор. ПІБ МНТУ, 2016. – С. 26-18.
3. Петренко Л. М. Теоретико- методичні засади розвитку естетичного виховання української молоді у творчій спадщині Г. Ващенка / Л. М. Петренко // «Проблеми та перспективи сучасної технологічної, професійної освіти, культури та дизайну» : зб. матеріал. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 15 травня 2017р.). – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка. – С. 110-114.

Віталій Москаленко

ПОГЛЯДИ Г. ВАЩЕНКА НА РОЛЬ І МІСЦЕ ТІЛОВИХОВАННЯ У ФІЗИЧНОМУ РОЗВИТКУ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ

Для розвитку сучасної системи фізичного виховання важливим є пошук засобів та ефективних форм реалізації фізичного виховання, що сприяють формуванню гармонійно розвиненої особистості. Дослідженням встановлено, що інтерес до фізичного виховання різко знижується : зменшуються години фізичної культури в школі, з кожним роком зростає кількість дітей із захворюванням опорно-рухового апарату, серцево-судинної системи, та інших органів і систем організму дітей.

Григорій Григорович Ващенко (1878 – 1967 рр.) видатний педагог, державний діяч, учений, педагог, письменник. Він посідає особливе місце як автор досліджень проблеми формування